

“*We are a national party or we are nothing*” [Speech to Scottish Party Conference].

Застосовує прийом *false dilemma* – подає слухачу тільки два варіанти вибору, водночас ігноруючи інші можливості чи альтернативи [3, с. 183]. Вона влучно формулює гасло своєї політики:

This is the way to One Nation, where all the different but all the equally important [Speech to Scottish Party Conference].

У своїх промовах Маргарет Тетчер використовує значну кількість евфемізмів із різною метою: пом’якшити, приховати чи спотворити інформацію. У промовах переважають такі види денотативного спотворення: синонімічна, неточно-орієнтуюча та розширююча денотація. Синонімічна денотація – заміна неприємного слова його синонімом, наприклад:

And there are many pensioners on very, very modest income [Speech in Finchley]. Згадуючи пенсіонерів під час економічної кризи, Маргарет Тетчер характеризує їх дохід як “скромний”, хоча, якщо говорити не завуальованою лексикою, то краще підійшла б ознака “недостатній”.

Неточно-орієнтуюча денотація. Евфемізми, що відносяться до цієї групи, виконують приховуючу функцію. Наприклад, *historic industries* – out-of-date industries that are not profitable anymore:

Demand for the products of many of our histories industries will be far lower than it has been [Speech to Welsh Conservative Party Conference]. Маргарет Тетчер розуміє, що деякі підприємства не є вигідними, хоча вони є традиційними для британського суспільства. Все ж вона не може сказати відверто, що ці підприємства є тягарем для державної економіки, тому що вона може образити тих людей, яким передавалось це певне ремесло від батька, діда, прадіда.

Розширююча денотація, при якій відбувається заміна небажаного конкретного поняття більш загальним. Це є найменша за своєю кількістю груп, прикладом якої може стати вираз: *disasterous winter* – period of strikes.

He went on to speak about the disastrous winter we have just lived through [Speech in Finchley]. У промові Маргарет Тетчер потрібно згадати про численні страйки, які охопили державу, все ж за допомогою евфемізму вона обминає складну ситуацію, згладжує гострі кути. Використовуючи більш загальне поняття “disasterous winter”, вона вводить в оману слухачів, адже дехто може і не здогадатись, що має на увазі экс-прем’єр.

Отже, мовні засоби впливу на свідомість мають широке застосування у сфері політики і визначаються, перш за все, цілями, які переслідує мовець. Вони відіграють вирішальну роль у формуванні в слухача певних образів та переконань, тому важливо вміти виділяти суттєву інформацію від нав’язуваних поглядів.

Література

1. Баранов А.Н. Что нас убеждает? (Речевое воздействие и общественное сознание). – М. Педагогика, 1990. – 486 с.
2. Потебня А.А. Слово и миф. – М.: Правда, 1989. – 623 с.
3. Почепцов Г. Информационные войны. Основы военно-коммуникативных исследований. – Ровно: ППФ “Волинські обереги”, 1999. – 350 с.
4. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність [на матеріалах сучасної газетної публіцистики]: Монографія / За ред. В.Різуна./ Київ. наук. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2002. – 392 с.
5. Худолій О.А. Динаміка функціональних змін у мові американської публіцистики кінця ХХ – поч. ХХІ століття: Дис. ... канд. філолог. наук: 10.02.04. – К., 2004. – 278 с.
6. Dijk T.A. van. Politics, ideology and discourse. – Barcelona, Universitat Pompeu Fabra, 2004. – URL <http://www.hum.uva.nl/teun>
7. <http://www.margaretthatcher.org>

Мірчук В.М.

*Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г.Короленка
Науковий керівник – ст. викладач Шкарупа Н.С.*

The Concept of Culture and Person in the Language

The difference of cultures above all is associated with national differences. In this case international differences are easily explained by a number of well-studied reasons described in scientific literature.

Geography determines history, and different types of way of life form a culture: different climate, vegetation, animal world, and, accordingly, the methods of getting meal and ways of cultural development.

The Latin word *cultura* was used as rural economic term and meant “the cultivating of ground by a man”. More late meaning of term broadened: the word *cultura* began to mean both a process and result of cultivating ground, while famous Roman orator and philosopher Marcus Tullius Cicero began using it in the meaning “to cultivate the human mind in the process of study and education” [5, p. 7].

Historically cultures are divided into collective and individualistic [6, c. 8]. The brightest embodiment of individualism in Western cultures are English and American culture. Individualistic cultures are based on principle of respect for the person, his/her abilities, necessities, and rights.

The English culture was always showed much attention to the individual, proclaiming the principle of maximum inviolability of his/her personal life.

Western cultures and especially America where the emigrants offended by discrimination declare, that they insist on the idea of equality of all people: despite of age, social level, religious believes. However many people are not only equal but they differ from each other as well. this phenomena can be defined as variety (diversity), separateness, individuality [7, c. 202].

One of the primary purposes of this work is to compare the language culture facts. In other words, each idea of ethnic culture must be expressed with the help of language. A culture superficially can be changed under act of ideology, propaganda, political requirements of time [1, p. 6]. A language is an honest witness, which represents, keeps, and passes culture from a generation to generation. Language is the only category alive, it is continuously developing people communication. It forms personality of the speaker, determines his place in society, his fate; it is a special gift which belongs not only to a speaker but to the whole community united by the same language [2, p. 352].

For instance, grammatical category of the article confirms the central place of an individual in culture. In English, German, French and other European languages represents interest to the individual or object. The Englishman (English has the category of the article) understand the world through such categories as “one of many” (people or objects) or “that one which, which I know “about”. The article “a” is used to show that you are referring to a general type of a person and not a specific one. Though the article “the” is used to show that you are talking about a particular person that has already been mentioned, is already known about or is the only one.

One more fact: in English the personal pronoun *I* is always written with a capital letter. For Ukrainian it would be too arrogantly and not acceptable for mentality. Vice versa in Ukrainian the pronoun *you* is written with a capital letter, when it is used in a singular (*Ви*). In situation when impersonal infinitives and syntactic models are used in Ukrainian, the personal forms take place in English: *покурити б* – I feel like smoking; *здається* – I think; *попоїсти б* – I am hungry; *мені холодно* – I am cold; *мені не спиться* – I don't feel like sleeping [5, p. 15].

Some scientists consider that language and culture are different concepts, they don't coincide in contents and functions. Among them is I.S. Uluhanov who emphasizes on the the harmony of culture and language: language is the component of culture, its instrument and simultaneously autonomous in relation to so that it can be studied separately from a culture or as the equivalent and equal in rights phenomenon [9, c. 3]. Other scientists (N.I. Tolstoy S.G. Ter-Minasova), who characterizes interrelation of language and culture from different positions: language as mirror of culture, language as the instrument of culture.

In works of western (A.Dj.Toynby, T.Parsons, C.Levi-Stros) and russian scientists (A..D.Saharov, L.N.Gumilov, D.S.Lihachov) the wide concept of culture was formed. Academic U.S.Stepanov writes, that notion of *culture* has two basic meanings: “1) aggregation of achievements of people in all spheres of productive, social and spiritual life; 2) high level of culture that responds to the system of integrated patterns all of which influence human behaviour” [8, c. 13].

All functions of culture involves three components allowed the detail comparison of cultural and linguistic phenomena and facts.

First group of functions connected with fixing and information transfer between human associations and individuals. They are:

1. Gnosiological function. Language is the transmitter of cultural knowledge, instrument of culture: mainly by language, through language we recognize the world and itself, because language expresses knowledge and cognition.

2. An informative function is a means of fixing of achievements of spiritual, material activity of people, transmitting these achievements in time and space to the next generation. Without this function it is not possible to represent international communication. That is why it is better to mention its representative function.

3. Semiotics is a function of culture which broadens the previous function. For example, Big Ben is a

symbol of London.

4. A communicative function provides possibility of intercultural communication so called dialogue of cultures [4, p. 7]. One of the ways of such communication is the creation of unique “language” of art (music, drawings, sculptures, cinemas) and science (mathematical, physical, chemical, logical symbols and formulas). The Internet with its unique sign system is also belonged to such creation.

The base for the *second* group of functions are laws and prescriptions for man’s behavior which are realized by culture and language [3, p. 28]. It is possible to select:

1. Axiological function. Every nation and group of nations, united by general religion, defending the system of values can fight for it even with weapon in hands. This function can be realized in the different ways – from philosophical theories to symbolism of colour.

2. Normative function. Gradation of norms in language – from the non-strict rules of stylistic to the firm norms of literary language, also to the orthographic and orthoepical norms, and further to the normalized activity in the field of scientific and technical terminology.

3. Expressively-emotional function is a characteristic feature to great variety of cultures. Foremost, it is brightly shown up in such religious genres, as prayer, sermon, life of saints. An expressive function harmoniously reflected in the oratorical art which connects the features of culture and language.

The third group of functions is connected with the category of “social/individual” in culture and language:

1. There is a function of differentiation and integration of social or national communities. Achievements of national cultures characterize psychological features of nation. It is observed in works of art, traditions, and moral values.

2. Transition function from socialization to individualization and vice versa. Cooperation of group (national-social) and individual in language provides forming of national languages and individual languages [3, p. 20].

Consequently, culture and language are connected in different ways. The comparative-functional analysis confirms that these relations are possible because culture and language represents harmony – genetically, materially and functionally.

References

1. Chaika Elaine. Language: The Social Mirror. – 435 p.
2. Jakobson R. Linguistics and Poetics// Style and Language / Ed. by Th. A. Sebeok. Cambridge [USA], 1966. – P. 350-377.
3. Leichik V.M. Interaction between Language and Culture. Common functions / Вестник МГУ. Сер. 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2003. – №2. – С.17-30.
4. Parson T. Social System and Evolution of Action Theory. N.Y.; L., 1977.
5. Ter-Minasova S.G. Individual and Community in Languages and Cultures/ Вестник МГУ. Сер.19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2003. – №2. – С.7-16.
6. Мамонтов С.П. Программа курса “Введение в культурологию”. – М., 1992.
7. Павленко О.І. Концепт “Культура” та його мовне втілення в семантиці англійських антропонімів кельтського походження// Філологічні науки: Зб.наук.праць/ Сумський ДПУ ім. А.С.Макаренка. – Суми, 2000. – С. 200-208.
8. Степанов Ю.С. Константы: Словарь русской культуры. Опыт исследования. – М., 1997.
9. Улуханов И.С. Культура и цивилизация: Этимология, история, семантика, соотношение с языком// Исследования по славянским языкам. – Сеул, 1996. – С. 2-3.

Міхневич Г.О.

*Національний університет “Острозька академія”
Науковий керівник – к. філол. н., доц. Крайчинська Г.В.*

Аналіз семантики біблеїзмів святий та християнин

Останнім часом зростає зацікавленість мовознавців у дослідженні біблеїзмів, що становлять саме той пласт мовних одиниць, які формують образну біблійно-християнську картину світу, відображають культурно-історичні чинники та національно-специфічні надбання мови. Цим питанням займалися такі видатні мовознавці, як А.О.Білецький, О.О.Потебня, М.М.Покровський, О.І.Смирницький, В.В.Виноградов, І.Серезневський, О.Д.Пономарів, Л.А.Лисенко, С.В.Семчинський, Ю.С.Степанов, П.В.Чесноков, І.С.Колесник та ін. [4, с. 118-126].

Біблеїзмам характерна образність, тому вони є потенційним об’єктом досліджень у лексикології